

Після тебе

Про книгу

Шість місяців поряд із прикутим до інвалідного візка Віллом змінили Луїзу. Марно вона намагалася навчитися жити після нього... Попереду — повернення додому та відчайдушні спроби почати все спочатку. Ліки від болю Лу відшукає серед товаришів у нещасті, поділившись у групі підтримки своїми печалями, радощами, надіями та напрочуд неїстівним печивом. І зустріне Сема, який знає все про життя і смерть, сильного, мужнього і до нестями закоханого...

ДЖОДЖО МОЙЄС

Після
тебе

Сміх, сум і мудрість між рядків —
готуйте носовичок замість закладки.

The Mail on Sunday

КСД

ДЖОДЖО
МОЙЕС

JOJO MOYES

After
you

A NOVEL

ДЖОДЖО
МОЙЄС

Після
тебе

РОМАН

ХАРКІВ
2022 КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2022

ISBN 978-617-12-9503-2 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням: Moyes J. After you : A Novel / Jojo Moyes. — New York : Penguin Random House LLC, 2015. — 368 p.

Переклад з англійської Таїсії Івченко

Дизайнер обкладинки Анастасія Попова

Мойєс Дж.

М74 Після тебе : роман / Джоджо Мойєс ; пер. з англ. Т. Івченко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. — 480 с.

ISBN 978-617-12-9265-9

ISBN 978-0-525-42659-2 (англ.)

Шість місяців поряд із прикутим до інвалідного візка Віллом змінили Луїзу Кларк. Марно вона намагалася навчитися жити після нього... Попереду — повернення додому та відчайдушні спроби почати все спочатку. Ліки від болю Лу відшукає серед товаришів у нещасті, поділившись у групі підтримки своїми печалюми, радіощами, надіями та напрочуд неїстівним печивом. І зустріне Сема, який знає все про життя і смерть, сильного, мужнього і до нестями закоханого...

УДК 821.111

© Jojo's Mojo Ltd, 2015

© Depositphotos.com / incomible, ty4ina, обкладинка, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2022

1

Кремезний чоловік у кінці бару пітніє. Він понуро звисив голову над своїм подвійним скотчем, але щохвилини підводить очі та озирається на двері позаду. Рясний піт на його обличчі виблискує у вогнях злітної смуги. Чується довгий уривчастий видих, наче він зітхає, — і очі знову повертаються до склянки.

— Пробачте...

Я перестаю дивитися на склянки, які натираю, та кидаю на нього погляд.

— Можна мені ще один?

Я б сказала йому, що це не дуже хороша думка, що це не допоможе і що може стати тільки гірше. Але він уже дорослий хлопчик, а до закриття лишилося п'ятнадцять хвилин — згідно з правилами закладу, я не маю причин йому відмовити. Я підходжу, беру його склянку й підношу до розливого пристрою. Він киває на пляшку:

— Подвійний. — І проводить товстою долонею вниз по вологому обличчю.

— Сім фунтів двадцять пенсів, будь ласка.

Уже за чверть одинадцята, вечір вівторка, і я в тематичному ірландському пабі «Трилисник та конюшина»¹ в аеропорту Лондон-Сіті, хоча він не більш ірландський, ніж Магатма Ганді. Ми вже ось-ось зачинимося на ніч — за десять хвилин після зльоту останнього літака. Зараз тут лише я, напружений молодик із ноутбуком, смішліві жінки за другим столиком та оцей чоловік, що колише свій подвійний «Джеймсон». Вони чекають на свій рейс: або SC107 до Стокгольма, або DB224 до Мюнхена — останній затримали на сорок хвилин.

Я на зміні з полудня, бо в Карлі заболів живіт і вона пішла додому. То нічого — я не проти залишитися допізна. Тихенько підмугиуючи третьому диску альбому «Кельтські сопілки Смарагдового краю»², я підходжу до двох жінок, щоб забрати порожні склянки. Вони дивляться якесь відео на телефоні та сміються п'яним сміхом.

— Це моя онука, їй п'ять днів, — каже блондинка, коли я нахиляюся по склянки.

— Дуже мила, — усміхаюсь я у відповідь. Мені всі маленькі діти схожі на пухкі булочки.

— Вона живе у Швеції, а я ніколи там не була. Але ж треба поїхати побачити свою першу онуку, правда?

— Ми пиячимо за народження дитини, — розсміялися вони. — Може, вип’єте з нами? Давайте, відірвіться від роботи лише на п’ять хвилин. Ми ніколи не доп’ємо цієї пляшки.

— Ой, а ось і наш. Ходімо, Дор.

Засвітився новий напис на табло, і вони хутко збирають свої речі. Мабуть, лише я помічаю деяку непевність їхньої ходи, коли вони прямують на посадку. Я ставлю їхні келихи на стійку й оглядаю приміщення в пошуках порожнього посуду.

— Вам ніколи не хочеться? — Низенька жінка повернулася по шарф.

— Вибачте?

— Ну, ви ходите по залі, кінець зміни. Стрибнути на літак — і вж-ж-ж! Я б так і зробила. — Вона знову засміялася. — Кожного дня, чорт забирай.

Я усміхаюсь професійною усмішкою, яку можна зрозуміти як завгодно, і повертаюся до бару.

Навколо мене крамниці зачиняються на ніч — чується брязкання металевих ролет, які ховають невинувато дорогі сумочки й «Тоблерони»³, що рятують пасажирів, якщо ті не встигли купити комусь подарунок. Зникають вогні на третьому, п’ятому й одинадцятому виходах, і в нічне небо злітають останні на сьогодні пасажирки. Вайолет, прибиральниця з Конго, штовхає свій візок до мене, похитуючи стегнами. Її черевики з гумовими підшвами трохи риплять об блискучий мармолеум.

— Доброго вечора, любя.

— Доброго, Вайолет.

— Не варто тобі бути тут так пізно — треба бути вдома, зі своїми близькими, сонечко.

Вона каже мені одне й те саме кожного вечора.

— Та ще й не дуже пізно. — Моя відповідь також однакова щоразу. Вдоволена, вона продовжує свій шлях.

Напружений молодик із ноутбуком та спітнілий любитель скотчу вже пішли. Я закінчую розставляти склянки та підбиваю касу, двічі

перевіряючи, щоб цифри на чеках збіглися з тими, що в касі. Потім занотовую все в книгу, перевіряю пляшки й пишу, що треба замовити. І саме цієї миті помічаю, що на стільці й досі висить пальто кремезного чоловіка. Я підходжу й дивлюсь на табло: саме триває посадка на рейс до Мюнхена. Це якщо в мене буде настрої побігти й віддати йому пальто. Я дивлюсь іще раз, а потім повільно йду до чоловічого туалету.

— Гей, є тут хто?

Звідти чути придушений голос, із нотками істерики. Я штовхаю двері.

Любитель скотчу схилився над раковиною та хлюпає воду собі в обличчя — бліде як крейда.

— Що, вже мій рейс?

— Тільки-но оголосили. У вас, певно, є ще декілька хвилин.

Я вже хочу піти, але щось мене спиняє. Чоловік пильно дивиться на мене, і його очі — наче два гудзики — сповнені переляку.

— Я не можу. — Він бере паперовий рушник та витирає обличчя. — Не можу я сісти в той літак.

Я чекаю.

— Я маю летіти на зустріч із новим босом, але не можу. Я не наважився йому сказати, що боюся літати. — Він трусить головою. — Не те що боюся — мене це жахає.

Я відпускаю двері, і вони зачиняються за мною.

— А що за нова робота?

Він кліпає очима:

— Ем... запчастини. Я новий старший регіональний менеджер. Запчастини. Я регіональний менеджер із запчастин для гальм у «Hunt Motors».

— Звучить дуже відповідально, — зауважую я. — У вас є... гальма.

— Я довго чекав на цю можливість. — Він важко глтинув. — Не хочу тепер померти у вогняній кулі. Не хочу померти в клятій летючій вогняній кулі.

Хочеться сказати, що навряд чи це буде летюча куля — радше швидко падаюча. Але це б йому мало допомогло. Він знову хлюпає водою собі в обличчя, і я подаю йому рушник.

— Дякую, — чути його непевний видих. Він трохи підбирається, намагаючись дати собі раду. — Певен, що вам ніколи ще не

доводилося бачити такого ідіота, як я, еге ж?

— Десь по чотири рази на день.

Його очі-гудзики розширюються.

— Десь чотири рази на день мені доводиться витягати когось із чоловічого туалету. І зазвичай саме через страх літати, — пояснюю я. Він кліпає очима.

— Але, знаєте, я завжди всім кажу, що жоден літак, який вилетів із цього аеропорту, не впав.

Його шия посунулась назад у комірці.

— Правда?

— Жоден.

— Навіть... навіть маленької аварії на злітній смузі не було?

Я знизую плечима.

— Тут доволі нудно. Люди летять туди, куди їм треба, а через декілька днів повертаються. — Я знову штовхаю двері, щоб відчинити. Наприкінці дня запах у туалеті так собі. — У будь-якому разі, думаю, що з вами могло б статись і дещо гірше.

— Ну... мабуть, правда ваша. — Він обдумує мої слова, дивлячись на мене з півоберта. — Так що, по чотири на день?

— Іноді й більше. А тепер, якщо ви не проти, я маю повертатися. Не думаю, що мені піде на користь, якщо люди надто часто бачитимуть, як я виходжу з чоловічих туалетів.

Він усміхається, і на мить я уявляю його за інших умов: енергійний чоловік. Радісний. Успішний керівник у галузі автомобільних запчастин на міжнародному рівні.

— Там наче ваш рейс оголошують.

— Ви вважаєте, що все буде гаразд?

— З вами все буде добре. Це дуже безпечні авіалінії. Усього години дві-три з вашого життя — та й по всьому. Дивіться, п'ять хвилин тому сів рейс SK491, і, йдучи до свого виходу, ви зустрінете стюардів та стюардес, які сміються й весело базікають, прямуючи додому. Для них політ мало чим відрізняється від поїздки на автобусі. Хтось літає два, три, навіть чотири рази на день. Вони ж не дурні: якби це було небезпечно, хіба стали б вони це робити?

— Поїздки на автобусі, — повторює він.

— Навіть безпечніше, ніж на автобусі. Набагато.

— Це точно. — Одна його брова злітає вгору. — На дорогах стільки ідіотів.

Я киваю.

Він поправляє краватку.

— Це серйозна робота.

— Буде шкода, якщо ви втратите цю можливість через таку дрібницю. Ви швидко звикнете літати.

— Може, й так... Дякую вам, міс...?

— Луїза, — кажу.

— Дякую вам, Луїзо. Ви дуже добра. — Він уважно дивиться на мене. — Може... Чи не... не хотіли б ви якось піти зі мною кудись випити?

— Сер, там оголошують ваш рейс, — відповідаю я й відчиняю для нього двері.

Він киває та намагається приховати зніжковіння, риючись у кишенях.

— Так, звісно... ну, я піду.

— Щастя вам із гальмами!

За дві хвилини я бачу, що він заблював усю третю кабінку.

О пів на другу я повертаюся додому, у мовчазну квартиру. Переодягаюся в піжамні штани й кофту з капюшоном, іду до холодильника, дістаю пляшку білого вина й наливаю собі склянку. Вино кислюче. Я перевіряю етикетку та згадую, що відкоркувала пляшку минулого вечора й забула заткнути корком. Мабуть, не варто надто сильно переживати з цього приводу — і я вмощуюсь у кріслі зі склянкою в руці.

На камінній полиці дві листівки. Одна від батьків — вони вітають мене з днем народження. Оте «Всього найкращого» від мами ріже, наче ножем. Друга від сестри — вона хоче приїхати до мене на вихідні разом із Томом. Надійшла шість місяців тому. На автовідповідачі два повідомлення: одне від дантиста, друге — ні.

«Привіт, Луїзо. Це Джаред. Ми бачились у “Брудній качці”, пам’ятаєш? Ну, ми тойво, трахалися [приглушений сміх]. Я... ну... мені сподобалося. Може, ми б могли зустрітись знову? У тебе є мій номер...»

У плящі нічого не лишилось, і я розмірковую, чи не вийти ще по одну. Та виходити не хочеться. Не хочеться, щоб Самір із цілодобового

магазину знову глузував щодо моїх постійних пляшок «піно гліджо». Не хочу ні з ким говорити. Раптом на мене напала така втома, що аж у голові гуде, — зрозуміло, що навіть якщо я ляжу в ліжко, то заснути не зможу. Я згадую Джареда та його нігті на руках — у них дуже дивна форма. Мене хвилює, якщо в людей дивні нігті? Я тупо дивлюся на голі стіни вітальні й раптом розумію, що насправді потребую повітря. Дуже потребую повітря. Я відчиняю вікно в коридорі та трохи невпевнено лізу через пожежний вихід на дах.

Уперше я була тут дев'ять місяців тому, коли агент показував мені квартиру і сказав, що попередні мешканці зробили на даху невеличкий садок — декілька рослин у горщиках та маленька лавка. «Звичайно, офіційно це вам не належатиме, але тільки з вашої квартири сюди є прямий вихід. По-моєму, тут мило — можна навіть улаштувати вечірку!» Я глянула на нього — невже я й справді маю вигляд людини, котра влаштовує вечірки?

Ті рослини вже давно посохли й померли — я не надто вмію піклуватися про щось. Стою на даху, роздивляючись мерехтіння лондонської темряви в мене під ногами. Навкруги мільйони людей живуть, дихають, їдять, сваряться. Мільйони життів, з якими я не маю анічогісінько спільного. Дивний різновид спокою.

Виблискують натрієві лампи, звуки міста здіймаються в повітря. Ревуть двигуни, грюкають двері. За кілька миль на південь чути жорстке лопотіння гвинтів поліційного гелікоптера, промінь світла з якого пробиває темряву, розшукуючи якогось лиходія в місцевому парку. Десь далеко виє сирена. Тут завжди чути сирену.

«Ви швидко перетворите це місце на справжню домівку», — казав агент. Я майже розсміялася. Це місто таке ж чуже для мене, як і завжди. Зараз для мене будь-яке місто чуже.

Я трохи вагаюсь, а потім стаю на парапет, розвівши руки, наче якийсь п'яний канатоходець. Ставлю одну ногу поперед другої та йду біля самого краю. Волосинки на руках піднімаються через прохолодний вітерець. Коли мені було найважче, я іноді наважувалася пройти аж з одного кутка будинку до іншого. Доходячи до кінця, я сміялася в ніч: «*Бачиш? Я тут — стою тут, жива, — просто на краю! Я роблю, як ти казав!*»

Це стало моєю дивною звичкою: я, обрій міста, спокій темряви, анонімність. Ніхто тут не знає, хто я. Підводжу голову і насолоджуюсь

нічним вітерцем. Знизу чути сміх і приглушений дзвін розбитої пляшки. Містом зміяються колони автівок — нескінченні звивини червоних габаритних вогнів, самохідний кровоток. Тільки між третьою і п'ятою годинами ранку місто трохи заспокоюється: п'яниці нарешті вкладаються спати, шеф-кухарі ресторанів знімають свої білі одежі, паби зачиняють двері. Тишу цих годин зрідка порушують нічні автоцистерни, відкриття єврейської пекарні далі по вулиці, глухі удари пакунків з газетами, які розвозять із друкарні. Я знаю всі найнезначніші порухи в місті, бо я більше не сплю.

Десь там, унизу, скоро зачиняється «Білий кінь», повний хіпстерів та жителів Іст-Енду⁴. Надворі свариться пара. Усюди по місту шпиталь збирає уламки хворих, травмованих і тих, хто так-сяк пережив іще один день. А тут, угорі, лише повітря, темрява та якийсь вантажний рейс «ФедЕксу», що прямує з Гітров до Пекіна. А ще незліченні пасажери — такі, як містер Любитель Скотчу, — що подорожують назустріч новому.

— Півтора року. Аж півтора року. Коли ж уже буде досить? — питаю я в темряви. І ось воно, закипає — неочікувана лють. Я ступаю ще два кроки й дивлюся на ноги. — Це не схоже на життя! Це ні на що не схоже!

Два кроки. Ще два. Я дійду аж до кута сьогодні.

— Ти ж, блін, не дав мені життя! Не дав! Ти просто розтрощив те, що в мене було. Розтрощив на шматки. І що мені тепер робити з тим, що лишилося? Коли ж я відчуватиму... — Я витягую руки, і шкіру обдуває холодний вітерець. Я знову плачу. — Чорти б тебе взяли, Вілле... — шепочу я. — Чорти б тебе взяли за те, що ти мене полишив...

Розпач підіймається в мені, наче раптова хвиля, накриваючи з головою. Я відчуваю, що потопаю в ній, — і з темряви чую голос:

— Вам не варто там стояти, мабуть...

Я роблю пів оберта і краєм ока бачу бліде обличчя коло пожежного виходу — на мене дивляться широко розплющені темні очі. Від подиву моя нога ковзає з парапету — і вага тіла опиняється по той бік. Серце робить кульбіт, і за мить усе моє тіло поринає туди. Я, наче вві сні, невагома — у безодні нічного повітря, і мої ноги десь наді мною. Чую крик — може, мій.

Хрускіт.

Усе поглинає темрява.

- [1](#) Символ Ірландії, різні назви однієї рослини. (Тут і далі прим. перекл.)
- [2](#) Смарагдовий край — поетична назва Ірландії.
- [3](#) Марка швейцарського шоколаду, який часто купляють у дьюті-фрі.
- [4](#) Район Лондона, традиційно найбідніший.

2

-Як тебе звати, люба?

Навколо шиї в мене корсет.

За головою відчувається рука — ніжні швидкі рухи.

Я жива. А це й справді дивно.

— Ось і все. Розплющуй очі. Подивись на мене. Подивись. Можеш сказати своє ім'я?

Я хочу щось сказати, розтуляю рот — але голос якийсь здавлений і безглуздий. Мабуть, я прикусила язика. У роті кров — відчуваю смак металу. Не можу рухатися.

— Ми тебе зараз покладемо на спеціальні ноші. Спочатку буде незручно, але я дам тобі трохи морфію, щоб полегшити біль. — У чоловіка спокійний, рівний голос, наче для нього цілком нормально, що хтось лежить поламаний на бетоні та витріщається в темне небо. Хочеться засміятися. Хочеться сказати йому, як же безглуздо вийшло, що я тут опинилась. Але все працює не так, як належить.

Обличчя чоловіка зникає з поля зору. З'являється жінка в неоновому жилеті — у неї темне кучеряве волосся, зібране у хвіст. Вона нависає наді мною та світить ліхтариком в очі, роздивляючись мене з таким холодним інтересом, наче я якийсь зразок, а не людина.

— Кисневу маску треба?

Я хочу щось сказати, але відволікаюся на біль у ногах. *Господи Боже*. Не думаю, що сказала це вголос.

— Численні переломи. Зіниці в нормі, реагують. Тиск дев'яносто на шістдесят. Пощастило їй, що вона впала на той тент. А могла ж упасти просто на кушетку, еге ж?.. Не подобаються мені ці синці. — Відчуваю холодне повітря десь коло діафрагми, а потім дотик теплих пальців. — Внутрішня кровотеча?

— Потрібна друга бригада?

— Сер, чи не могли б ви відійти? Будь ласка, назад.

Іще один чоловічий голос:

— Я вийшов покурити — а вона, блін, упала просто на мій балкон. Мало не прибила мене.

— Ну ось бачите, вам сьогодні щастить. Не прибила ж.

— Я зроду так не лякався. Ніхто ж не очікує, що люди можуть упасти на балкон, чорт, просто з неба. Ви тільки подивіться на мій стілець! Я купив його за вісімсот фунтів у «Конрані»!.. Як ви гадаєте, я можу подати позов?

На мить западає тиша.

— Робіть що хочете, сер. Знаєте, що я вам скажу? Можете навіть подати позов на компенсацію за прибирання крові з вашого балкона. Як вам така ідея?

Перший чоловік глянув на свою колегу. Час плине, і я з ним. Я що, впала з даху? Обличчя холодне — я наче звідкись іздалеку починаю розуміти, що мене трусить.

— У неї шок, Семе.

Двері мікроавтобуса десь унизу від'їжджають. Дошка піді мною рухається, і *біль біль біль* — усе поглинає темрява.

Сирена, синій вир. У Лондоні завжди чути сирену. Ми їдемо. Машиною швидкої подекуди ковзає неонове світло. Тут дуже мало місця. Чоловік у зеленій формі тицяє в екран телефона, потім повертається й поправляє крапельницю над головою. Біль трохи послабшав — може, морфій? Зі свідомістю повернувся жах. Усередині мого тіла наче повільно роздувається велетенська подушка безпеки, затуляючи від мене все інше. *О ні. Ні.*

— Иачше?

Довелося повторити двічі, перш ніж чоловік мене почув. Він спирається руками на задню частину кабіни, щоб почути мене. Нахиляє обличчя — він пахне лимонами, і йому варто було б поголитися.

— Як ви?

— Я...

Чоловік іще трохи нахиляється.

— Вибачте, погано чути через сирену. Ми вже скоро будемо в лікарні. — Він кладе долоню на мою руку. Його долоня суха. Дотик заспокоює. Раптом мене накриває паніка — а що, як він забере руку? — Тримайтесь. Донно, ще довго?

Я не можу вимовляти слова. Весь мій рот заповнив язик. Думки плутані, штовхаються в голові. Я ж рухала руками, коли вони мене піднімали, правда? Я піднімала праву руку?

— Ене алалісувало? — шепочу я.

— Що? — Він підносить вухо аж до моїх губ.

— Алалісувало? Ене алалісувало?

— Паралізувало? — перепитує він, дивлячись мені в очі. Потім переводить погляд на мої ноги. — Можеш поворушити пальцями на ногах?

Я намагаюся згадати, як ворушити ногами. Сконцентруватися з першого разу не виходить. Чоловік простягає руку і легенько торкається мого пальця — щоб нагадати мені, де він.

— Спробуй іще раз. Ось так.

Біль пронизує обидві ноги. Різкий видих — може, схлип. Мій.

— Ноги в порядку. Біль — це добре. Важко сказати напевне, але я думаю, що хребет не пошкоджено. Зламане стегно, є ще декілька травм.

Він уважно дивиться мені у вічі. У нього добрі очі. Він знає, як сильно мені потрібна підтримка. Я відчуваю його руку. Ще ніколи я так сильно не прагнула людського дотику.

— Правда. Я певен, що вас не паралізувало.

— Акувати огу. — Мій голос чується наче звідкись іздалеку. На очі навертаються сльози. — Уть лашка, не ітпушкай, — шепочу я.

Він нахиляється ближче.

— Я не відпущу.

Я хочу щось сказати, але його обличчя розпливається, і я знов кудись провалююсь.

Потім мені розповіли, що я пролетіла два поверхи, прорвала собою тент величезного люксового навісу й упала на шезлонг у плетеному стилі з водозахисними сидіннями, який стояв на балконі містера Ентоні Гардінера, юриста, спеціаліста з авторського права. Він був моїм сусідом, але ми ніколи не зустрічалися. Моє стегно розламалося на дві частини, а ключиця пробилася назовні. На лівій руці зламано два пальці, а на нозі плесно пробило шкіру — один зі студентів-медиків знепритомнів, коли побачив, як воно стирчить. Моїми рентгенівськими знімками тут усі захоплювалися.

У голові й досі лунає голос мого лікаря: «Не можна передбачити, що буде, якщо впасти з великої висоти». Мені, вочевидь, дуже пощастило.

Вони мені це кажуть і чекають з усмішками, що я широко всміхнусь або, може, радісно затанцюю. Та я не думаю, що мені пощастило. Я дрімаю, потім прокидаюсь — іноді бачу яскраве світло операційної над головою, а іноді тиху, спокійну кімнату. Іноді — обличчя медсестри. Чую якісь уривки розмов.

«Бачила, що наробила стара у Д-4? Оце вийшов кінець зміни, га?»

«Ви проходитье обстеження у “Принцес Елізабет”? Скажіть їм там, що ми вміємо робити реанімацію. Ха-ха-ха».

«Луїзо, зараз просто відпочивайте. Ми про все подбаємо. Ви маєте просто відпочивати».

Через морфій мені постійно хочеться спати. Збільшили дозу — і по тілу побігли холодні мурахи забуття.

Я розплющую очі й бачу маму — вона стоїть у ногах ліжка.

— Вона отямилася, Бернарде. Отямилася. Нам кликати сестру?

«Вона пофарбувала волосся», — ця думка десь наче на околиці свідомості. Потім інша: «Це ж моя мама». Мама зі мною більше не говорить.

— Дякувати Богу, дякувати Богу! — Мама намацує розп'яття на шії та торкається його. Це мені когось нагадує — не пам'ятаю кого. Вона трохи нахилиється та проводить пальцями по моїй щоці. Чомусь мені на очі відразу навертаються сльози.

— О моя крихітко! — Нахилиється наді мною, наче намагається захистити мене від дальших негараздів. Відчуваю запах її парфумів, знайомий не гірше за мій власний. — О Лу! — Вона витирає мені сльози серветкою. — Я страшенно перелякалася, коли мені зателефонували. Тобі боляче? Тобі щось потрібне? Тобі зручно? Щось тобі принести? — Вона говорить так швидко, що я не встигаю відповідати. — Ми приїхали, щойно дізналися. Тріна доглядає дідуся — він передає тобі вітання. Ну, тобто він щось пробуркотів, і ми зрозуміли, що він мав на увазі. О серденько, як же так? Господи, що ти собі думала?

Не схоже, щоб вона чекала на відповідь. Усе, що я маю робити, — це лежати тут.

Мама витирає свої очі — а потім знов мої.

— Ти й досі моя донечка. І... я б собі не пробачила, якби з тобою щось сталося, а ми... ну... ми не були... ти розумієш.

— Я не оті... — Язик якийсь дивний, я наче п'яна. — Я не отіла...

— Я знаю. Але мені так важко через це, Лу. Я не могла...

— Не зараз, люба, добре? — Батько торкається її плеча.

Вона відвертається й дивиться кудись у простір, беручи мене за руку.

— Коли нам подзвонили... я думала... я не знала... — Вона знову схлипнула, притискаючи носовичок до губ. — Дякувати Богу, вона жива, Бернарде.

— Звісно, жива. Вона ж у нас гумова, еге ж? — Наді мною схиляється тато. Ми з ним говорили по телефону два місяці тому, але не бачилися півтора року — відтоді, як я поїхала зі свого містечка. Він видається таким кремезним і знайомим — але надзвичайно, надзвичайно втомленим.

— Плобаш, — шепочу я. Не знаю, що ще сказати.

— Не треба, ми просто раді, що ти жива. Навіть якщо маєш такий вигляд, наче протрималася шість раундів проти Майка Тайсона. Ти взагалі бачила себе в дзеркало після того, як опинилася тут?

Я похитала головою.

— Ну то й не дивися поки. Пам'ятаєш Террі Ніколса? Коли він упав через кермо велосипеда коло крамниці? Ну ось, якщо прибрати вуса — то десь такий вигляд і маєш. Хоча... — Він нахилився ближче. — Якщо придивитися...

— Бернарде.

— Завтра ми принесемо тобі пінцет. У будь-якому разі, якщо тобі ще колись захочеться навчитися літати — рушай кудись, де є злітна смуга. Мабуть, просто розвести руки й стрибнути у твоєму випадку недостатньо.

Намагаюся усміхнутися.

Вони обоє схилилися наді мною. Обличчя напружені, знервовані.

— Вона схудла, Бернарде. Тобі не здається, що вона схудла?

Батько нахилиється, і я бачу, що очі в нього вологі, а усмішка тремтить трохи сильніше, ніж зазвичай.

— Вона має чудовий вигляд, люба. Точно. Вигляд у тебе супер. — Він стискає мою долоню, підносить до своїх губ та цілує. Тато ніколи в моєму житті такого не робив.

Саме тут я усвідомлюю, що мало не померла, і з грудей раптом виривається плач. Я заплющую очі, і з них ллються пекучі сльози. Він тримає мою долоню у своїх великих руках, укритих мозолями від роботи з деревиною.

— Ми тут, серденько. Усе добре. Тепер усе буде добре.

Протягом двох тижнів вони щодня приїздять за п'ятдесят миль до мене. Потім — кожних декілька днів. Батько взяв відпустку на роботі, бо мама сама не їздить так далеко — у Лондоні ж усяке може трапитися. Вона часто це повторює, зі скрадливим поглядом за спину, наче за дверима палати стоїть злодій з ножом. Тріна завжди залишається доглядати дідуся — але коли мама це каже, то стає зрозуміло, що не моя сестра висловила таку пропозицію.

Мама привозить домашню їжу — відтоді, як ми разом п'ять хвилин роздивлялися мій обід, але так і не змогли втямити, що ж воно таке.

— Ще й ці пластикові підноси, Бернарде! Як у в'язниці.

Вона сумно потикала те виделкою, а потім понюхала. І з того часу вона завжди привозить велетенські сандвічі — товсті шмати шинки чи сиру в білому батоні, — а також домашній суп у банці. «Зрозуміла їжа», — каже вона. Годує мене, як дитину. Язик поступово повертається до нормальних розмірів — коли я впала, то мало не прокусила його наскрізь. Мені сказали, що це не рідкість.

У мене було дві операції на стегні, а ліва нога та рука в гіпсі по самі суглоби. Кіт, один із санітарів, запропонував написати щось у мене на гіпсах — мовляв, це не дуже добра прикмета, якщо вони залишаються білими. Але його напис виявився таким непристойним, що Евеліні, медсестрі з Філіппін, довелося замазати його, щоб ніхто не побачив. Він возить мене на рентген та в аптеку, дорогою розповідаючи лікарняні плітки. Я б чудово жила і без розповідей про те, як люди повільно й жахливо помирають, але його це явно веселить. Я впала з п'ятиповерхівки і вижила, тож у лікарні я точно крутіша за пацієнта з кишковою непрохідністю з палати «С» або дурепу, що випадково відрізала собі палець секатором.

Неймовірно, як швидко втягуєшся в лікарняне життя. Я прокидаюся, мною опікуються декілька людей — я їх уже впізнаю, — потім намагаюся правильно відповідати лікарям і чекаю, доки приїдуть батьки. Вони займаються якимись дрібницями в мене в палаті

й надзвичайно шанобливо ставляться до лікарів, які до мене заходять. Тато постійно перепрошує за те, що я не можу нормально стрибати, — аж доки мама не дає йому копняка в ногу. Досить боляче, мабуть.

Коли звичні справи закінчено, мама прогулюється по крамницях у вестибюлі й повертається з гучним обуренням щодо кількості фастфудів.

— Тільки уяви собі, Бернарде, той одноногий з відділення серцево-судинних сидить собі там, занурившись по вуха у чизбургер та картоплю! Неймовірно!

Тато сидить на стільці біля моїх ніг і читає місцеві газети. У перші декілька тижнів він усе чекав, коли ж з'явиться стаття про мене. Я намагалася йому пояснити, що в цій частині міста навіть про подвійні вбивства не завжди згадують у коротких повідомленнях. А ось у Стортфолді минулого тижня на першій шпальті була стаття під назвою «На стоянці біля супермаркету залишили візки в неналежному місці». А за тиждень до того — «Школяр засмучений через стан ставка для качок». Тож переконати його важко.

У п'ятницю після останньої операції на стегні мама привозить халат — він на один розмір мені завеликий. Також у неї велетенський пакунок яєчних бутербродів. Мені навіть не доводиться питати, що там, — як тільки вона відкрила пакунок, палату огорнув сірчистий запах. Батько махає перед носом долонею:

— Медсестри казатимуть, що то я, Джозі. — Він швидко відчиняє й зачиняє двері.

— Вона занадто худа — їй треба їсти яйця. А тобі б узагалі краще помовчати — ти звалював свої запахи на собаку ще два роки після того, як він здох.

— Та я ж просто хотів зберегти романтику наших стосунків, люба. Мама стишила голос:

— Тріна казала, що її колишній якось пустив півня і накрив її ковдрою з головою. Тільки уяви!

Батько глянув на мене:

— Коли я таке роблю, твоя мама погрожує змінити громадянство.

Вони сміються, але є якась напруга. Я чітко це відчуваю. Коли весь світ стискається до крихітної кімнати, починаєш різко відчувати найдрібніші зміни настрою: коли лікарі беруть рентгенівські знімки

й відвертаються, щоб їх роздивитися, коли сестри прикривають рота, щоб поговорити про когось, хто помер десь поруч.

— Що таке? У чому річ? — питаю.

Вони ніяково дивляться одне на одного.

— Ну... — Мама сідає на краю ліжка. — Доктор каже... консультант каже... не зовсім зрозуміло, як саме ти впала.

Я відкушую шматок яєчного бутерброда — лівою рукою я вже можу тримати деякі речі.

— А... Мене відволікли.

— Коли ти ходила дахом.

Жую свій бутерброд.

— А може, ти ходила вві сні, серденько?

— Тату. Я ніколи в житті не ходила вві сні.

— Ходила. Пам'ятаєш, коли тобі було тринадцять, ти вві сні спустилася на кухню і з'їла половину торта, що був призначений для Тріни на день народження?

— М-м... Ну, є певна вірогідність, що я тоді не зовсім спала.

— І рівень алкоголю в тебе в крові... Лікарі кажуть, що ти випила... випила страшно багато.

— У мене був важкий вечір на роботі. Я випила склянку чи дві, а потім піднялася на дах подихати свіжим повітрям. А тоді мене відволік голос.

— *Голос.*

— Я стояла на краю і дивилася на місто. Я іноді так роблю. А потім почула за спиною голос — голос дівчини. Я злякалась і втратила рівновагу.

— Дівчини?

— Я пам'ятаю лише її голос.

Тато нахилився до мене:

— А ти певна, що то була справжня дівчина? Не уявна...

— Тату, я розтрощила собі стегно, а не голову.

— А вони й казали, що швидко викликала дівчина. — Мама торкнулася татової руки.

— Тобто ти кажеш, що це *нещасний випадок*?

Я перестаю жувати. Вони сором'язливо відводять очі.

— Що? Ти... ти думаєш, що я стрибнула, чи що?

— Ми нічого такого не кажемо. — Тато чухає потилицю. — Просто... ну... відтоді як... усе пішло якось не так... ми довго не бачили тебе... і нас трохи здивувало те, що ти серед ночі гуляєш дахами. Раніше ти боялася висоти.

— Раніше я була заручена з чоловіком, який вважав нормальним рахувати витрату калорій уві сні. Господи, ось чому ви так мною опікуєтесь? Бо думаєте, що я хотіла себе вбити?

— Ні, просто нас розпитують про всіляке...

— Хто розпитує? І про що?

— Та ті, психіатри. Вони просто хочуть пересвідчитися, що ти в нормі. Усе склалося... ну... ти розумієш, відтоді...

— Психіатри?

— Вони записали тебе на прийом. Щоб поговорити з тобою. У нас була довга бесіда з лікарями — і ми забираємо тебе додому. Це лише доки ти не одужаєш. Ти ж не можеш сама залишатись у тій твоїй квартирі. Вона...

— Ви були в мене у квартирі?

— Ну, ми ж мали забрати твої речі.

Запала тиша. Я уявляю, як вони стоять на порозі. Мама міцно тримається за сумочку, роздивляючись брудну постіль, порожні пляшки з-під вина на камінній полиці, одинокий надкушений горіховий батончик у холодильнику. Уявляю, як вони хитають головами, обмінюючись поглядами. «Ми точно зайшли в потрібну квартиру, Бернарде?»

— Зараз тобі треба побути з родиною — доки ти не оговтаєшся.

Я хочу сказати, що мені буде нормально і в моїй квартирі — хай там що вони думають. Хочу робити свою роботу, приходити додому і нічим не клопотатися до наступної зміни. Я хочу сказати, що не можу повернутись у Стортфолд і бути знову *тією дівчиною. Тією, яка*. Я не хочу відчувати дбайливо замасковане мамине несхвалення, не хочу татового життєрадісного «все добре, все буде добре». Не хочу проходити повз Віллів будинок щодня, думаючи, яке місце я в ньому мала, — від цього ніде не подітися.

Але я не хочу цього казати. Бо раптом стомилася, усе болить — і я просто більше не можу боротися.

За два тижні тато привозить мене додому у своєму робочому фургоні. Там попереду лише одне місце для пасажира, тому мама залишилася вдома готуватись. Під нами несеться шосе, і мій шлунок нервово напружується.

Веселі вулиці мого рідного містечка тепер мені чужі. Я споглядаю їх дещо віддалено, вивчаю. Усе здається таким маленьким, таким стомленим, таким *нудотно-солодким*. Я розумію, що саме так бачив це Вілл, коли вперше повернувся додому після аварії. Відганяю цю думку. Ми під'їжджаємо до нашої вулиці, і я намагаюся провалитися крізь сидіння. Не хочу цих ввічливих розмов із сусідами, не хочу виправдовуватися. Не хочу, щоб мене судили за мої вчинки.

— Ти як? — Тато повертає голову до мене, наче здогадався, про що я думаю.

— Нормально.

— Ну й молодчинка. — Він коротко плескає мене по плечу.

Мама вже чекає на нас коло дверей, коли ми паркуємося коло будинку. Вона, мабуть, стояла коло вікна з півгодини. Тато ставить мої сумки на сходинок та повертається допомогти мені вийти з машини, підтримуючи мене плечем.

Я обережно спираюся ціпком на брукований тротуар і майже фізично відчуваю, як за моєю спиною шурхотять штори в сусідніх будинках, поки я доходжу до ганку. «Дивись, хто приїхав, — чую я їхній шепіт. — Цікаво, що вона накоїла цього разу?»

Тато веде мене вперед, уважно стежачи, як я ставлю ноги — наче раптом вони можуть зірватися та бозна-куди побігти.

— Нормально? — повторює він. — Давай, не квапся.

Бачу, як дідусь визирає з-за маминої спини в коридорі — на ньому, як завжди, картата сорочка та улюблений синій джемпер. Нічого не змінилося. Навіть шпалери ті самі. У коридорі той самий килим — на ньому видно смужки там, де мама пилюсила зранку. На гачку висить моя стара синя куртка з капюшоном. Півтора року. А таке відчуття, наче я років десять тут не була.

— Не підганяй її, — каже мама, стиснувши руки. — Ви йдете надто швидко, Бернарде.

— Та вона ледь пережене Мо Фараха⁵. Якщо ми будемо йти ще повільніше, це буде прогулянка Місяцем.

— Обережно, сходи. Бернарде, може, будь позаду — якщо вона впаде?

— Та я знаю, де сходи. Це ж тут усього лише двадцять шість років прожито.

— Дивися, щоб вона не перечепилася через поріг, Бернарде. Ти ж не хочеш, щоб вона і друге стегно зламала.

«Господи, — думаю я. — Ось так тобі було, Вілле? Кожного-кожного дня?»

І тут на порозі з'являється моя сестра, відштовхуючи маму вбік.

— Заради Бога, мамо! Давай, Гопалонгу! ⁶ Ото, блін, ти влаштувала тут шоу.

Тріна підставляє під мою вільну руку своє плече та кидає швидкий погляд у бік сусіднього будинку. Її брови здіймаються вгору в німому жесті «Що, справді?». Я майже фізично чую, як із шурхотом запинаються штори.

— Купка витріщак, блін. Ану швидше — я обіцяла Томасу, що ти покажеш йому шрами, перш ніж він піде на свій гурток. Боже, як ти схудла. Твої цицьки наче два мандарини в шкарпетках.

Сміятись і йти водночас мені важко. Томас біжить мене обіймати, і мені доводиться спертись об стіну, щоб він мене не збив.

— Вони правда тебе розрізали, а потім зібрали назад? — питає. Він уже мені по груди на зріст. Спереду немає чотирьох зубів. — Дідусь каже, що вони точно щось зібрали не так, як було. І хто його знає, як нам це зрозуміти.

— Бернарде!

— Та я ж *пожартував*.

— Луїзо. — Голос у дідуся хрипить. Він підходить до мене та обіймає — і я його теж. Його старечі руки тримають мої навдивовижу міцно. Супиться. Удає, що сердиться.

— Я знаю, тату. Я знаю. Але тепер вона вдома, — каже мама.

— Ти повертаєшся у свою стару кімнату, — оголошує тато. — Тільки ми там поклеїли шпалери з трансформерами для Томаса — ти ж нічого не маєш проти декількох автоботів та предаконів?

— А в мене в дупі були черв'яки, — видає Томас. — Мама каже, що про це не треба казати комусь не вдома. А ще не треба пхати пальці...

— О Господи! — перепиняє його мама.

— Ласкаво просимо додому! — резюмує тато, і сумка з його рук падає мені на ногу.

[5](#) Відомий британський бігун.

[6](#) Ім'я вигаданого ковбоя, героя книжок та фільмів.

3

Озираючись назад, я бачу, що перші дев'ять місяців після смерті Вілла я була наче в тумані. Я відразу поїхала до Парижа — навіть не повертаючись додому. Від свободи в мене паморочилась голова, а Вілл пробудив у мені такі апетити, яких я раніше не знала. Я найнялася працювати в бар, куди часто заходили іммігранти, — тут не звертали уваги на мою жакливу французьку. Поступово я покращувала своє знання мови. Я винайняла невеличку кімнату в Шістнадцятому окрузі над ресторанчиком близькосхідної кухні. Ночами я просто лежала тут без сну, прислухаючись до розмов нічних пияків та ранкових кур'єрів. І щодня почувалася так, наче проживаю не своє життя.

У перші місяці з мене наче зняли шкіру — я відчувала все неймовірно гостро. Прокидалась у сльозах або зі сміхом і дивилася на світ так, наче з очей прибрали якийсь фільтр. Куштувала нові страви, гуляла незнайомими вулицями й розмовляла з людьми не своєю мовою. Іноді мені здавалося, що він переслідує мене, що я дивлюсь на все його очима, що чую його голос.

«Що ти про це думаєш, Кларк?»

«А я ж казав, що тобі сподобається!»

«Скуштуй це! Спробуй те! Давай!»

Без свого звичного повсякдення я загубилася. Мені знадобилося декілька тижнів, перш ніж я перестала вважати свої руки безглуздими без щоденного дотику до його тіла: м'яка сорочка, на якій я застібала ґудзики, теплі нерухомі руки, які я ніжно мила, шовковисте волосся, яке я й досі відчувала між пальцями. Мені бракувало його голосу, його різкуватого сміху — він так рідко сміявся. Я сумувала за тим, як повільно опускалися його повіки, коли він засинав. Моя мати — а вона й досі була проти того, що я стала частиною цього всього, — сказала, що любить мене, але ніяк не може примиритися, що ця нова Луїза — та сама дівчинка, яку вона ростила. Я втратила родину, втратила коханого — і так обірвалися всі ниточки, які пов'язували мене з тією людиною, котрою я була. Я почувалася так, наче просто пливу кудись у невідомий Всесвіт, без жодного якоря.

Я намагалася жити новим життям. Заводила принагідні дружні стосунки з іншими мандрівниками: молодими людьми з Англії, у яких

освітнє «вікно»⁷; американцями, які проходять шляхами улюблених літературних героїв, переконаними, що ніколи не повернуться на свій Середній Захід; заможними молодими банкірами; туристами. Переді мною постійно проходили обличчя, що тікали від свого життя. Я усміхалася, базікала з відвідувачами, працювала — і переконувала себе, що роблю так, як він хотів. Це мало мене втішало.

Зима відступила, і весна сповнила місто своєю красою. І раптом я прокинулася вранці й зрозуміла, що це місто більше мені не подобається. Принаймні я не відчувала себе достатньо парижанкою, щоб залишитися тут. Історії іммігрантів набридли, парижани стали якимись неприязними, — а може, я просто почала помічати безліч причин того, чому саме мені тут не місце. Це місто — хай би яке привабливе воно було — справляло враження вишуканої дизайнерської сукні, яку купили поспіхом і вона не сіла за фігурою. Я звільнилась і поїхала мандрувати Європою.

Не минуло й двох місяців, і я відчула себе ще гірше. Майже завжди була на самоті. Ненавиділа цей стан, коли не знаєш, де ночуватимеш, коли постійно звіряєшся з розкладами поїздів та непокоїшся через валюту. Важко було заводити знайомства — я не довіряла нікому, кого зустрічала. Та й що я могла розповісти про себе? Якись загальні відомості — та й по всьому. Те, що мало вагу для мене і було мені цікавим, я не могла нікому розказати. А коли не маєш із ким поговорити, то всі ці красиві місця, які бачиш, — фонтан Треві або канал в Амстердамі — стають лише порожніми пунктами в списку. Останній тиждень минув на пляжі в Греції — усе тут мені нагадувало про той пляж, де ми з Віллом були незадовго до того. Скоро мені набридло сидіти на піску та відганяти від себе засмаглих чоловіків, яких, здавалося, всіх звали Дмитріс. Час там не давав мені втіхи, і я врешті повернулась до Парижа — по суті, мені більше не було куди повертатися.

Намагаючись вирішити, що робити далі, я два тижні ночувала на дивані в дівчини, з якою ми разом колись працювали в барі. Я згадала нашу з Віллом розмову про кар'єру і написала в декілька коледжів щодо курсів дизайну, та в мене не було ніякого досвіду роботи, і мені ввічливо відмовили. Я втратила те місце, яке мені пропонували після смерті Вілла, — його віддали комусь іншому, бо я не просила почекати. В адміністрації мені сказали, що я можу спробувати

наступного року, — але з їхнього тону я зрозуміла, що всі знають: я не повернуся.

Я шукала роботу в інтернеті, але виявилось, що, незважаючи на все пережите, мені й досі бракує кваліфікації, аби робити бодай щось цікаве. А потім, коли я саме думала, чим же займатися, зателефонував Майкл Ловлер, нотаріус Вілла, і сказав, що час зробити щось із тими грошима, які мені залишив Вілл. Це стало для мене приводом, на який я чекала. Він допоміг сторгуватися за моторошно дорогу квартиру на краю Сіті⁸ — я обрала це місце, бо згадала, як Вілл щось казав про бар на розі вулиць неподалік. Мені ввижалося, що так я буду ближче до нього. Лишилося ще трохи грошей, щоб її меблювати. За шість тижнів після мого повернення до Англії мене взяли на роботу в бар «Трилисник та конюшина», я переспала з хлопцем на ім'я Філ, якого не планувала ніколи більше бачити, і стала чекати, коли ж нарешті почну жити.

Минуло дев'ять місяців. Досі чекаю.

Протягом першого тижня вдома я нечасто виходила кудись. У мене все боліло, я швидко втомлювалася. Легко було просто лежати в ліжку та дрімати під дією екстрапотужних знеболювальних. Я втішала себе тим, що найважливішим було дати своєму тілу одужати. Дивно, але повернення в батьківський дім стало для мене тим, що треба: тут я нарешті змогла спати більш як чотири години поспіль; приміщення були достатньо малі, щоб я могла ходити, тримаючись за стіни. Мама годувала мене, дідусь складав компанію. Тріна повернулася у коледж, а з нею і Том. Удень я багато дивилася телевізор, дивуючись нескінченній рекламі кредитних компаній, підйомників для інвалідів та інтересу до дрібних відомих осіб (я нікого з них не знала, бо мене майже рік не було в країні). Я жила наче в крихітному кокони — але в ньому в кутку копирсався величезний слон.

У розмовах ми не зачіпали тем, які могли б порушити цей крихкий баланс. Удень я дивилася новини про якусь відому людину, а за вечерею казала щось на кшталт: «А ви чули, що кажуть про Шайну Вест?» — і мама з татом вдячно підхоплювали тему, зауважуючи, що вона повія, чи має гарну зачіску, чи ні те ні се. Ми говорили про «Торги на горищі» («А мені завжди було цікаво дізнатися, скільки б дали за те вікторіанське кашпо твоєї матері — потворна річ») та про

«Ідеальний будинок» («Я б у такій ванні й собаку не мила!»). Я не думала ні про що, крім їжі та простих клопотів: одягатися, чистити зуби, виконувати крихітні мамині доручення («Слухай, серденько, поки мене не буде, розсортуй, будь ласка, свої брудні речі — я закину їх зі своїми кольоровими»).

Але зовнішній світ повільно підповзав до мене все ближче. Я чула, як сусіди розпитували мою маму, коли та розвішувала білизну:

— Так що, твоя Лу вдома?

— Вдома, — нехарактерно коротко відповідала мама.

Я помітила, що стала уникати кімнат, з яких видно замок, — але все одно знала, що він там. І в ньому живуть люди, які дихають пам'яттю про Вілла. Іноді мені ставало цікаво: що з ними тепер? Коли я була в Парижі, мені передали листа від місіс Трейнор, у якому вона офіційно дякувала мені за все, що я зробила для її сина. «Я знаю, Ви зробили все, що могли», — писала вона. Більше я про них нічого не знала. Уся їхня родина стала для мене примарними залишками часів, які я не мала сил згадувати. Нашу вулицю накривало тінню від замку на декілька годин щодня, і для мене присутність Трейнорів стала ніби якимсь докором.

За два тижні після мого приїзду я помітила, що тато з мамою перестали ходити на місцеві зустрічі.

— Сьогодні ж вівторок? — запитала я на третій тиждень, коли ми сиділи за вечерею. — Хіба ви не мали б уже піти?

Вони глянули одне на одного.

— А, ну... ні. Нам і тут непогано, — сказав тато, жуючи свою свинину.

— Та я можу й сама побути, нічого страшного, — кажу. — Мені вже набагато краще. Я абсолютно не проти подивитися телевізор. — Потай від інших я давно хотіла просто посидіти без чийогось нагляду. Відтоді як я приїхала, мене жодного разу не полишали саму більш як на пів години. — Правда. Ідіть і розважтеся трохи. Я в нормі.

— Ми... ми просто не хочемо туди більше ходити, — сказала мама, роздивляючись картоплину, яку різала.

— Люди... різне говорять. Про те, що сталося. — Тато смикнув плечима. — Так що скінчилося тим, що нам простіше не ходити туди.

На цілих шість хвилин запала тиша.

Були й більш конкретні нагадування про моє минуле життя. Нагадування, одягнені в штани для бігу в обтяжку з тканини з особливими вологовідвідними властивостями.

Коли четвертий ранок поспіль Патрік пробіг повз наш будинок, я здогадалася, що це не випадково. Першого дня, почувши його голос, я прошкутильгала до вікна та глянула крізь завіси. Онде він, унизу, розтягує сухожилля, розмовляючи з якоюсь блондинкою. Волосся в неї зібране у хвостик, сама одягнена в лайкру гарно дібраних відтінків — одяг сидить на ній так щільно, що неважко побачити, чим саме вона снідала. Вони були як двоє олімпійців, що пропустили змагання з бобслею.

Я відступила трохи від вікна, щоб він не побачив мене, якщо раптом гляне вгору. За мить вони попрямували далі — рівні спини, пружні ноги. Просто пара блискучих бірюзових поні, запряжених у карету.

Два дні по тому я саме вдягалася, коли знов їх почула. Патрік щось голосно розповідав про вуглеводне навантаження, а його дівчина підозріло глянула на дім — наче її саму дивувало, що вони вже вдруге зупиняються на одному й тому самому місці.

На третій день, коли вони прибігли, я була у вітальні з дідусем.

— Треба потренувати прискорення, — голосно запропонував Патрік. — Давай біжи до третього стовпа, а я засікатиму час! Інтервал — дві хвилини! Марш!

Дідусь промовисто закотив очі.

— Він що, робить таке щодня відтоді, як я приїхала?

Очі дідуса закотилися чи не в потилицю.

Я крізь штори дивилася, як Патрік стоїть, уважно вдивляючись у таймер, — у найкращій позі просто перед моїм вікном. На ньому чорна флісова кофта на блискавці та добре дібрані лайкрові шорти. Я стояла в декількох футах від нього, з іншого боку штори, — дивилась і тихо дивувалася тому, як цей чоловік міг бути тим, кого я довго, як я думала, кохала.

— Давай, давай! — кричав він, підвівши погляд від таймера.

Дівчина, як слухняний пес, торкнулася стовпа коло нього та чкурнула назад.

— Сорок дві і тридцять вісім! — оголосив він схвально, коли вона повернулася, важко дихаючи. — Думаю, ти могла б іще на півсекунди краще.

— Це для тебе шоу. — До кімнати ввійшла мама з двома кухлями.

— Та я здогадалася.

— У супермаркеті я бачила його матір — вона спитала, чи повернулася ти, і я їй сказала. І не дивися так на мене — я не змогла б їй збрехати. А в отієї, — вона кивнула в бік вікна, — цицьки несправжні. Про це весь Стортфолд говорить. Кажу тобі, на них можна дві чашки чаю поставити. — Вона зупинилася біля мене. — Знаєш, вони заручені.

Я думала, ця новина мала б мене боляче вжалити. Але я сприйняла це на диво спокійно.

— Ну... вони наче добре підходять одне одному.

Мама ще трохи постояла коло вікна, дивлячись на Патріка.

— Він непоганий хлопець, Лу. Просто... просто ти змінилася. — Вона дала мені кухоль і відвернулася.

Нарешті одного ранку, коли він закінчував віджимання на тротуарі коло мого дому, я відчинила двері й вийшла на вулицю. Спершись на ганок, я склала руки на грудях і почала пильно дивитися на нього, аж доки він підвів на мене погляд.

— Не варто тут надовго зупинятися — сусідський собака ретельно оберігає цю частину тротуару.

— Лу! — вигукнув він так, наче я була останньою людиною, яку можна було побачити на ганку мого власного будинку, де він бував гостем декілька разів на тиждень протягом семи років. — Для мене сюрприз побачити тебе тут. Я ж думав, ти вирушила завойовувати великий світ!

Його наречена, що віджималася поруч, підвела очі та швидко знов їх опустила. Її сідниці напружилися ще більше — хоча, може, це мені здалося. Вгору — вниз, вгору — вниз. Усе її тіло шалено підскакувало. Я навіть почала хвилюватися за її груди.

Він схопився на ноги.

— Це Керолайн, моя наречена. — Він уважно на мене подивився, очікуючи реакції. — Ми готуємося до наступної «Залізної людини»⁹. Уже удвох брали участь.

— Це... так романтично, — зауважила я.

— Ну, ми з Керолайн вважаємо, що приємно робити щось разом.

— Я бачу, — кажу. — І у вас обох бірюзові лайкрові костюми!

— Ну, це наш командний колір.

Запала коротка тиша.

— Вперед, командо! — Я скинула в повітря кулак.

Керолайн теж звелася на ноги й почала розтягувати м'язи стегна, згинаючи ногу, наче лелека. Мені від неї дістався кивок — мінімум увічливості в такій ситуації.

— А ти схудла, — сказав він.

— Ну, мабуть. Крапельниця з фізрозчином — непогана дієта.

— Я чув, що... що в тебе стався нещасний випадок. — Він співчутливо схилив голову.

— Новини швидко ширяться.

— У будь-якому разі, добре, що ти в нормі. — Він шморгнув носом і глянув униз по вулиці. — Тобі, мабуть, нелегко було цей рік. Ну, все те, що тобі довелося пережити...

А ось і воно. Я намагалася дихати. Керолайн абсолютно відмовилася на мене дивитися, приділяючи всю увагу розтягуванню.

— Ну що ж, вітаю з весіллям.

Він гордо глянув на свою майбутню дружину, милуючись її сильною ногою.

— Знаєш, як кажуть, одразу розумієш, коли час настає. — Його усмішка виказувала якусь нещирю спробу виправдатися. Це мене й добило.

— Ну звісно. Сподіваюся, ти відклав досить грошей на весілля — це ж недешево.

Вони обоє глянули на мене.

— А що там із мою історією, яку ти продав у газети? Тобі добре заплатили, Пате? Пару тисяч, не менше? Тріні так і не вдалося дізнатися, скільки саме. Думаю, за смерть Вілла точно можна купити кілька красивих костюмів із лайкри, так?

Керолайн кинула на нього такий погляд, що я зрозуміла: цю частину своєї історії він ще не розповідав.

Він подивився на мене, і на його щоках почали наливатися дві червоні плями.

— Я не маю ніякого стосунку до цього.

— О, ну звичайно ж ні. Ну, приємно було тебе побачити, Пате. Щастя тобі з весіллям, Керолайн! Ти точно будеш най... найсильнішою нареченою в місті.

Я розвернулася і повільно зайшла в дім. Зачинила двері, сперлась на них спиною. Серце колотилось об груди. Я так і стояла, аж доки не переконалася, що вони побігли далі.

— Виродок, — сказав дідусь, коли я прошкутильгала у вітальню. Потім знов кинув нищівний погляд у вікно. — Виродок. — І захихотів.

Я дивилась на нього і раптом сама почала сміятись. Уперше за останній час.

— То як, вирішила, що робитимеш далі? Коли тобі покращає?

Я лежала на ліжку. Тріна телефонувала з коледжу — вона чекала на Тома, поки той у футбольному гуртку. Наді мною на стелі розкинулося ціле сузір'я з блискучих наліпок Томаса — їх, мабуть, тепер і не прибрати без доброї половини самої стелі.

— Ще ні.

— Але ж треба щось робити. Не можна просто відсиджувати зад цілу вічність.

— Я і не відсиджую зад. І моє стегно ще болить. Фізіотерапевт каже, що краще лежати якомога більше.

— Мама і тато цікавляться, що ти плануєш. У Стортфолді роботи немає.

— Я знаю.

— Ти наче дрейфуєш кудись. Тобі нічого не цікаво.

— Тріно, я щойно впала з даху. Мені треба відновити сили.

— Ну а до того ти вешталася світом. Потім працювала в барі — щоб знайти те, чим хочеться займатися. Тобі треба трохи впорядкувати безлад у голові. Якщо ти не збираєшся навчатися, то слід нарешті вирішити, що робитимеш зі своїм життям. У будь-якому разі, якщо поки ти збираєшся лишитись у Стортфолді, треба здати твою квартиру. Мама й тато не можуть утримувати тебе довіку.

— І це каже жінка, яку банк «Мама й тато» підтримує вже років вісім.

— Я навчаюся, на денному. Це різні речі. Крім того, я продивилася твої банківські виписки, поки ти була в лікарні. Оплатила твої рахунки. У тебе залишилось приблизно півтори тисячі фунтів — це з лікарняними. А до речі, куди, в біса, ти дзвонила за океан? Ті дзвінки коштують цілу купу грошей!

— Не твоє діло.

— Я склала список агентів з нерухомості в тому районі — вони займаються орендою. Потім можна ще раз переглянути пропозиції в коледжах, — може, хтось вилетів з того курсу, на який ти хотіла вступити.

— Тріно, ти мене втомлюєш.

— А що, який сенс стирчати там без діла? Тобі відразу стане краще, коли ти матимеш якусь мету.

Так, мене це дратувало, але в цих чіпляннях сестри було щось підбадьорливе. Крім неї, ніхто не зважувався на таке. Мої батьки, мабуть, і досі вважали, що в мене не всі клепки в голові на місці і зі мною треба поводитися, як із дитиною. Мама складала мій випраний одяг на ліжку, охайно згорнутий, тричі на день готувала мені їжу, а коли я перехоплювала її спостережливий погляд, вона вичавлювала якусь незграбну посмішку, яка передавала все, що ми одна одній не казали. Тато возив мене на фізіопроцедури, дивився зі мною телевизор і не глузував з мене. Тож тільки Тріна поводитися зі мною як завжди.

— Ти ж знаєш, що я казатиму, правда?

Я перевернулась на бік і скривилася від болю.

— Знаю. А може, ні.

— І ти знаєш, що сказав би Вілл. У вас була угода — і ти не можеш порушити своє слово.

— Ну все, досить. Цю розмову закінчено.

— Добре-добре. О, Том виходить із роздягальні. Побачимось у п'ятницю! — Вона сказала це так, наче ми говорили про музику, плани на відпустку чи шампуні.

Вона роз'єдналась, а я лишилася лежати і дивитись у стелю.

«У вас була угода».

Була. І дивися, що тепер вийшло.

Тріна добряче діставала мене, проте за ті декілька тижнів, що я пробула вдома, мені стало значно краще. Палиця вже була мені не потрібна — з нею я почувалася так, наче мені вже під дев'яносто. Та я й забувала її всюди, куди ходила. Майже щоранку ми з дідусем ходили гуляти в парк — на цьому наполягла мама. Лікарі радили дідусеві щодня робити якісь фізичні вправи, але одного ранку вона вийшла за ним слідом і побачила, що він іде прямісінько в магазин на

розі, де купляє величезний пакунок шкварок і з'їдає їх дорогою додому.

Ми ходили повільно: обоє кульгали й обом було насправді нікуди йти. Мама постійно заохочувала нас піти погуляти навколо замку — щоб «змінити оточення», — але я ігнорувала ці пропозиції. Щойно ми виходили вранці за ворота, дідусь теж упевнено кивав у бік парку — і не тільки тому, що туди ближче чи там неподалік букмекерська контора. Думаю, він знав, що я не хочу йти до замку. Я ще не була готова. І вважала, що ніколи не буду.

Ми робили два повільних кола навколо ставка з качками, сідали на лавку й дивилися, як батьки приводять малечу погодувати птахів, як курять підлітки, сварячись одне з одним — перші безпорадні спроби залицянь. Потім ми йшли в букмекерську контору, де дідусь міг просадити три фунти в подвійній ставці на коня з кличкою Собачий Хвіст. Виходячи звідти, він сумно жмакав свій квиток і кидав його у смітник, а я, щоб утішити його, обіцяла купити пончик з повидлом у супермаркеті.

— Дітичні, — сказав він у відділі випічки. Я не зрозуміла й насупила брови. — Дітичні, — повторив він, показуючи на пончики, і засміявся.

— А, зрозуміла. Добре, мамі так і скажемо: купили діетичні пончики.

Мама казала, що він став смішливим через свої ліки — думаю, це не найгірший побічний ефект. Він і далі сміявся, коли ми стояли в черзі біля каси. Я схилила голову, шукаючи в кишенях монетки, і думала, чи треба допомогти татові в садку на вихідних, — і тому цілу хвилину не помічала шепіт у себе за спиною.

— Це через провину. Кажуть, вона намагалася стрибнути з багатоповерхівки.

— Ще б пак. Будь-хто стрибнув би. Я б не змогла з таким жити.

— Дивно, що вона наважилася знову тут з'явитися.

Я залякла.

— Знаєш, нещасна Джозі Кларк і досі помирає від сорому. Вона щотижня ходить на сповідь — хоча гріха в ній стільки ж, скільки плям на випраній білизні.

Дідусь показував пальцем на пончики й шепотів дівчині за касою:

— Дітичні.

Та всміхнулась і сказала:

— Вісімдесят шість центів.

— У Трейнорів так нічого й не владналося.

— Та це їх просто зламало, еге ж?

— Вісімдесят шість центів, будь ласка.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ